

Külvárosi zavargások Franciaországban

Lábó Melinda - Telbisz Erzsébet

Bevezetés

- 1. A bevándorlók megjelenése Franciaországban**
- 2. Háttértényezők bemutatása**
- 3. A 2005-ös események röviden**
- 4. Az elmúlt két évben hozott reformintézkedések**
- 5. Félelmek Európában**
- 6. Vitaindító – hazánkban is aktuális kérdés!**

1. A bevándorlók megjelenése Franciaországban I.

Történeti áttekintés

- **Kezdet: XIX. sz. – XX. sz. eleje**
  - Oka: demográfiai válság
  - Zömmel szomszédos országok (I, B, E, Ch, PI)
- **Szórványosan az első világháborútól**
  - Változatos összetétel (PI, CSR + politikai: R, örm., D, I, E)
  - 1931: gazdasági válság lassítja, visszafogó intézkedések (francia munkaerőnek prioritás, kvóták, hazamenetelhez segély, ügyvédi/orvosi szakma korlátozása)

1. A bevándorlók megjelenése Franciaországban II.

- **Tömeges bevándorlás a 2. világháborút követően**
  - **Ország újjáépítéséhez szükség van munkaerőre**
  - **Dekolonizáció: méltányosság + szükség van rájuk**
    - kulturális és nyelvi kapcsolatok**
    - olcsó munkaerő**
    - demográfiai szempontból is kedvező**
  - **Összetétel radikálisan megváltozik**

1. A bevándorlók megjelenése Franciaországban III.

- **1974: megtorpanás: Giscard d'Estaing**
  - 1973: olajválság
  - Bevándorlás leállítása, erős kontroll, hazatérési tám.
  - Családtagok bejövetelét engedélyezi 1975-től
- **1981: újabb lendület: Mitterand**
  - Szavazati jog bevándorlóknak (nem állampolgár, >3 éve)
  - „ideiglenes legalizálás (TB, munkavállalási jog)
  - Hazatérési támogatás megszüntetése

	1962	1968	1975	1982	1990	1999	
	%	%	%	%	%	%	Fő
Európa	78,7	76,4	67,2	57,3	50,4	44,9	1 934 144
Spanyolország	18,0	21,0	15,2	11,7	9,5	7,3	316 232
Olaszország	31,8	23,9	17,2	14,1	11,6	8,8	378 649
Portugália	2,0	8,8	16,9	15,8	14,4	13,3	571 874
Lengyelország	9,5	6,7	4,8	3,9	3,4	2,3	98 571
egyéb európai országok	17,5	16,1	13,1	11,7	11,4	13,2	568 818
Afrika	14,9	19,9	28,0	33,2	35,9	39,3	1 691 562
Algéria	11,6	11,7	14,3	14,8	13,3	13,3	574 208
Marokkó	1,1	3,3	6,6	9,1	11,0	12,1	522 504
Tunézia	1,5	3,5	4,7	5,0	5,0	4,7	201 561
egyéb afrikai országok	0,7	1,4	2,4	4,3	6,6	9,1	393 289
Ázsia	2,4	2,5	3,6	8,0	11,4	12,8	549 994
Törökország	1,4	1,3	1,9	3,0	4,0	4,0	174 160
Kambodzsa, Laosz, Vietnam	0,4	0,6	0,7	3,0	3,7	3,7	159 750
egyéb ázsiai ország	0,6	0,6	1,0	1,9	3,6	5,0	216 084
Amerika, Óceánia	3,2	1,1	1,3	1,6	2,3	3,0	130 394
egyéb	0,8	0,1	<i>///</i>	<i>///</i>	<i>///</i>	<i>///</i>	<i>///</i>
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Fő	2 861 280	3 281 060	3 887 460	4 037 036	4 165 952	4 306 094	4 306 094

1. A bevándorlók megjelenése Franciaországban IV.

A beilleszkedés problémái

- „kritikus tömeg” (Egy tömegben sokan)
- Fenyegtettség érzése

XIX. sz.-ig demográfiai fölény

I. vh-ig uralkodó kultúra

Ma: globalizáció (uniformalizálódás)

demográfiai hanyatlás (egész Európában probléma)

A Föld népességének megoszlása (kontinensenként, %)

	1900	1950	1990	2025
Európa	17	15,6	9,4	6
Szovjetunió	7,6	7,1	5,5	4,1
Ázsia	59,1	54,9	58,8	57,8
Afrika	7,3	8,8	12,1	18,8
Észak-Amerika	4,8	6,6	5,2	3,9
Latin-Amerika	3,8	6,5	8,5	8,9
Ausztrália, Óceánia	0,4	0,5	0,5	0,5
Összesen (millió fő)	1668	2517	5292	8504

1. A bevándorlók megjelenése Franciaországban IV.

- **A francia identitás kérdése**
  - az olasz, zsidó, lengyel, spanyol, portugál bevándorlók
  - a gyarmatokról származók (vallás, kultúra különbözik – iszlám, poligámia)
- **Francia szociális modell**
  - Asszimiláció - (szemben a németekkel!)

1. A bevándorlók megjelenése Franciaországban IV.

Jelenlegi helyzet

- legnagyobb muzulmán közösség az Európai Unióban
- legrosszabban integrált muzulmán közösség az EU-ban
- hivatalos becslések: 6 millió fő muzulmán (10%)
- 5 millió legális bevándorló
  - 3 millió külföldi állampolgár
  - 2 millió külföldön született francia állampolgár
- természetes szaporodás
- további bevándorlás

2. Háttértényezők

a) lakásviszonyok

b) oktatás

c) munkanélküliség

d) bűnözés és jogi háttér

e) szülői felelősség

2.1 Lakásviszonyok I.

- **Vidékről → városba**
alsó és középosztálybeli francia munkáscsaládok
- **1950-70-es évek lakásépítések**
komfort: központi fűtés, folyóvíz, stb.
- **1970-es évektől lakosságcsere**
  - **Munkahely távol**
  - **Kereskedelem, szolgáltatás távol**
  - **Kert hiány**
  - **Szomszédsági kapcsolatok**
- **1973: a miniszterek egyeztetése után véget vetnek a lakótelepek építésének**
- **1974-1981: 50 lakótelep rehabilitációja**

2.1 Lakásviszonyok II.

- **2002: városrehabilitációs terv (600.000 szociális lakás)**
- **'80-as évek óta 40 milliárd euró elővárosi rekonstrukcióra**
- **750 nehéz negyed (minden 5. lakos bevándorló)**
- **Zsúfolt lakások (poligámia)**

2.2 Oktatás

- **mélyülő szakadék**
college-ek 10%-ába jár a bevándorlók 40%-a
- **szegregációt elősegítő tényezők:**
  - **Szektorelvű iskolarendszer**
  - **„Hasonló a hasonlóval” elv**
- **nevelés és oktatás különválása**
- **pedagógusok is menekülnek**
- **„fátyoltörvény” (2003)**
- **pozitív diszkrimináció (előnyben részesítés pl. felvételinél)**
- **ambíció hiánya (nem lát pozitív példát)**
- **társadalmi mobilitás lefékeződött**

2.3 Munkanélküliség

- két részre szakadt ország

Nemzeti átlag: 10 % DE nagy különbségek: 7-22%

- **diplomások 70 %-a találkozott már diszkriminációval**

Kvóta, pozitív diszkrimináció az elképzelésekben, de a hiba a mentalitásban van! (üzleti érdekek)

- **bőséges szociális ellátás (akár a bér 90%-a)**
- **szigorú munkaügyi szabályozások (nincs fluktuáció)**
- **üzleti érdekek**
- **a gyerekek ezt látják maguk körül**

2.4 Bűnözés és jogi háttér

- munkanélküli/felügyelet nélküli fiatalok
- szélsőséges tanok iránti fogékonyság

DE nem vallási konfliktus

(a vallásgyakorlók száma alacsony)

- alacsony arány a közszférában
- rendőrök
- szűk szókincs
- bandák közötti rivalizálás
- nemzetiségiek aránya a parlamentben...

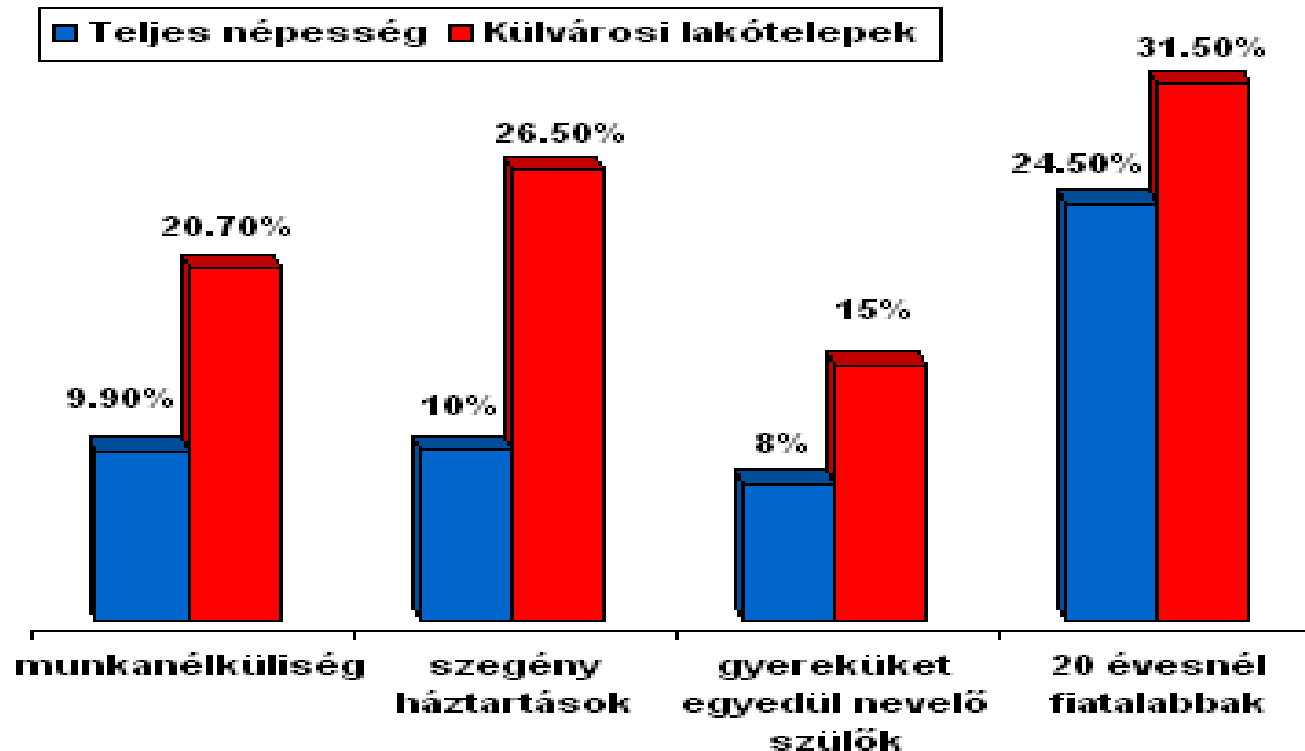

Ország	kisebbségek aránya a parlamentben	kisebbségek aránya népességből
Hollandia (2003)	8,7	9
USA (2002)	15,7	28,1
Belgium (1999)	4	10
Kanada (2000)	4,3	13,4
Nagy-Britannia (2001)	1,8	8,7
Új-Zéland (1999)	1,7	10,9
Dánia (2001)	0,7	5,8
Ausztrália (2001)	0,7	6
Németország (2002)	0,8	8,5
Franciaország (2002)	0	8
Svájc (1999)	0	6

2.5 Szülői felelősség

- **Büntetőtörvénykönyv 2002.szept.:**
  - **biztosítani kell: egészség, biztonság, erkölcs, oktatás**
  - **szankciók: 2 év börtön, 30 000 euró**
- **Gazdasági szociális nehézségek**
  - **átlagjövedelem/fő 40%-kal országos átlag alatt)**
- **Szülők összefogása (nantesi példa 14 éve)**
- **muszlim prédikátorok szerepe kiemelt**

A külvárosok problémája!!!

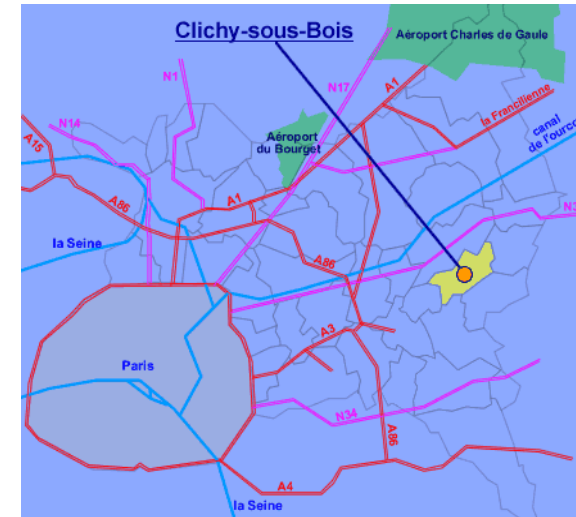
Koncentrált - külföldiek 60 %-a 3 megyében (+azon belül is):

- Ile-de-France
- Rhone-Alpes
- Provence-Alpes-Cote d'Azur

Alapvetően településfejlesztési problémaként kezelik!!!

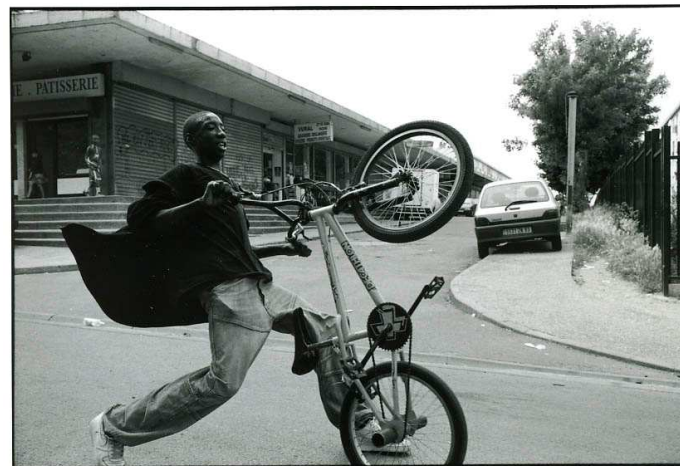
Clichy-sous-Bois egy évvel a zavargások után

- **Párizstól 15 km keletre (Seine-Saint-Denis)**
- **28 700 lakos**
- **38,6 % 20 év alatti (SSD átlaga: 28 %)**
- **Iskoláskorú népesség**
50 000 lakosú településnek felel meg
- **Születési ráta: 21,6 ezrelék**
- **Családok 28 %-ában legalább 3 gyerek (nemzeti átlag: 10,8 %)**
- **70 nyelvet beszélnek, 33 % külföldi állampolgár**
Ile-de-France: 19 %
- **33 % nem diplomás a legalább 15 évesek köréből**
nemzeti átlag: 20,7 %
- **A 6. –ba menő fiatalok 13 %-ának minimum 2 év késése van 6. osztályos korig**

Clichy-sous-Bois egy évvel a zavargások után

- 23,5 %-os munkanélküliség (nemzeti átlag = 12,8 %)
- Háztartások 13 %-ában van autó (így 3 h Párizs)
- Az önkormányzat 617 eurót költhet egy lakosra évente
nemzeti átlag = 992 euró
- Átlagos évi jövedelem 4542 euró
10 000 feletti lakosú városokban 10 216 euró
- 8,8 orvos/10 000 lakos (SSD átlaga: 15,1)
- Nincs uszoda, korcsolyapálya, mozi, **RENDŐRSÉG!**

3. A 2005-ös események

3. A 2005-ös események I.

- 1980-90-es évek: „városi erőszak” (violence urbaine) fogalma
- 1981: első eset (Lyon melletti külvárosban), ekkor „csetepaté” néven emlegették
- 1990: újabb eset, ekkor már „felkelésről”, „városi gerillákól”, „intifádáról” beszélnek
- 2005 október 27. – november 17.
- Közvetlen kiváltó ok: 2 afrikai fiatal véletlen halála (Clichy-sous-Bois)
- 1955-ös kijárási tilalom újbóli elrendelése 16 év alatt (franciák 3/4 –e támogatja)

3. A 2005-ös események II.

n 9071 jármű

DE általában is jelentős

jan.1. – szept. 30. : 28 000 autó

n Tucatnyi, iskola, sportcsarnok,
raktár, középület, kereskedelmi
épület, gyógyszertár

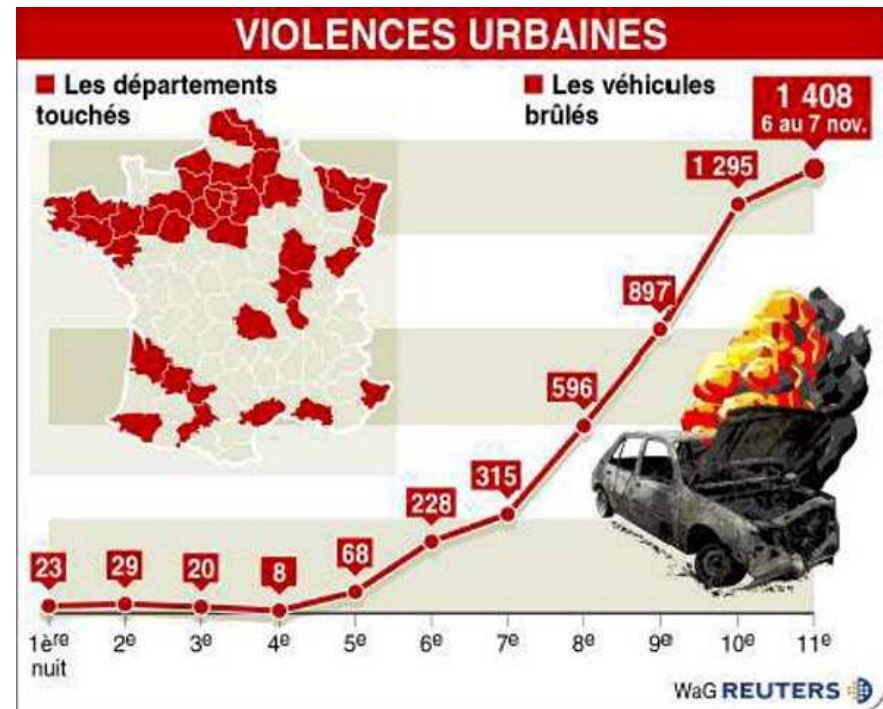
(több száz ember kénytelen volt
kényszerszabadságra menni)

n 11000 rendőr vett részt

n 2921 főt kérdeztek ki

(1/3 kiskorú, 400 főt ítétek el

n 126 rendőr és csendőr sérült
meg

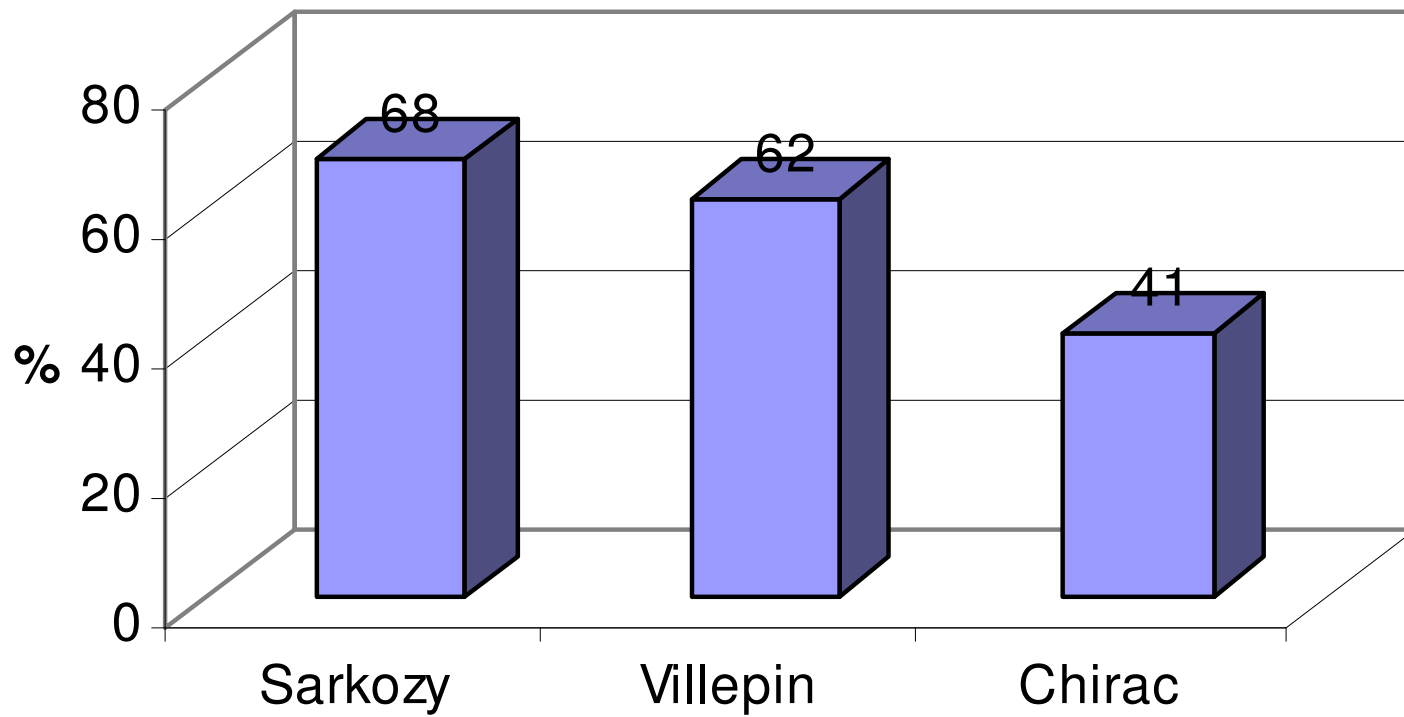

3. A 2005-ös események III.

Politikai nézetek:

- **Nicolas Sarkozy (belügyminiszter)**
  - „Huligánok, csőcselék”
  - Szociális segély megvonása a lázadóktól?
  - Lázadó külföldiek kiutasítása?
- **Jacques Chirac (köztársasági elnök)**
  - Önkéntes civil szervezet létrehozása
- **Villepin (miniszterelnök)**
  - „ne bélyegezzék meg eleve az érintett körzeteket”
- **Jean-Louis Borloo (szociális kohézió miniszter)**
  - „Marshall-segély a külvárosoknak” – szociális kohéziós terv

A politikusok megítélése és támogatottsága

4. Az elmúlt fél év reformjai I.

- **30 éve milliárdok a várospolitikára**
- **Minisztérium létrehozása**
  - **Bevándorlás, integráció, nemzeti identitás, együttes fejlődés minisztérium (ministère de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du codéveloppement)**
  - **2007. május 18.**
  - **Élén: Brice Hortefeux**

4. Az elmúlt fél év reformjai II.

- Kisebbségiek felelős pozícióba juttatása

- Rama Yade

- szenegáli származású
- ma külügyi államtitkár (várospolitikai)

- Fadela Amara

- algériai származású, ma államtitkár
- emberi jogok (Város- és lakásügyi Minisztérium)
- 10 gyerek, apa építőmunkás, anya gyerekekkel
- Baloldali, de jobboldali kormányban!

- Rahida Dati

- Algériai származású, ma az Igazságügyi Miniszter (végre nem sport)

4. Az elmúlt fél év reformjai III.

- **Tisztelet és esélyegyenlőség program**
- **Több néven: Marshall-terv, plan banlieues**
- **Sarkozy 2008 elején indítja be**
- **1. fázis: blogok indítása (Fadela Amara)**
- **2. fázis: területi találkozók a prefektusok szervezésében**
  - **képviselők, helyi vezetők, szervezetek, lakosság bevonása**
  - **főbb témák:**
    - **munkához való hozzájutás**
    - **felzárkóztatás és elszigeteltség megszüntetése (közlekedés, kultúra...)**
    - **oktatás és siker**
  - **további témák:**
    - **biztonság**
    - **egészségügy**
    - **diszkrimináció**
- **köztársasági elnök, miniszterelnök, miniszterek aktív részvétele**
- **Elmúlt 15 évben a cél a külvárosok átalakítása, most a személyekre koncentrálnak.**

4. Az elmúlt fél év reformjai IV.

- **Most beérkezőkkel kapcsolatos irányelvek:**
  - Szükséges pénzügyi forrásokkal rendelkezniük kell
  - Francia nyelv ismerete
  - Francia köztársaság értékeinek az ismerete
  - Contrat d'Accueil et d'Intégration (CAI) aláírása
  - lehetőség van DNS tesztekkel igazolni a családegyesítésnél (vita)
  - Támpont a családoknak (szerződés: jogok+kötelezettségek)
  - Munkalehetőség: házi ellátás, öregek
  - Hiányszakmák listája:
    - 150 szakma: az EU-s állampolgárok számára is nyitott
      - 30 szakma: harmadik világbeli országokból jövőknek, nem alacsony képzettséget igénylő szakmák
      - kétoldalú megállapodások keretében bővíthet
(pl. Kongóból 100 fiatal diplomás, 150 kártya)
  - 2007-es cél: 25 000 fő kitoloncolása (eddig 18 600 fő)
  - Kapacitás/szükségletek + menekültek

4. Az elmúlt fél év reformjai V.

- **Fejlődő országok segítése**

- 2008-ban 29 millió euró fizetési hitel (+85%)

- „Vállalkozni és sikeresnek lenni Afrikában” szervezettel megállapodás

- afrikai bevándorlók hazatérése, vállalkozások teremtése

- Franciaországban szerzett kompetenciák és tapasztalatok átadása

- állami pénzek

- **Marokkó**

- Casashore (Casablanca és offshore) projekt

- Év végéig 40 000 nm irodát adnak át

- 2009 végéig 250 000 nm átadása

- Hívasközpontok, adminisztratív és informatikai tevékenység kihelyezése

4. Az elmúlt fél év reformjai IV.

- **Már itt lévők**
  - **Lakáskérdés – gettósodás ellen intézkedések**
    - **Egyenlő eloszlás elve, ne közösségek szerint**
    - **20 % a problémás kerületekben él**
  - **Iskola**
    - **nem homogén osztályok**
    - **francia nyelv oktatása**
    - **„kompetencia és tehetség” kártya (évente 2000 bevándorló)**
  - **Hivatás**
    - **vállalatok a külvárosokban**
    - **Mintavállalkozások, humánpolitikai példák**
  - **Kultúra: hiphop, slam – integrációs irány**

5. Félelmek Európában I.

- **Franciaország, Németország, Belgium, Portugália, Görögország**
  - **Németország:**
    - a török vendégmunkások 15 év alatti gyerekeinek 1/3-a nem beszél németül
    - Szociális támogatási rendszer→nyugalom
    - Megbeszélések franciák és németek között
      - Mutatók, felügyelet, tapasztalatcsere, konvergáló bevándorlás politika
  - **Nagy-Britannia:**
    - 1,5 milliós muzulmán kisebbség (bradfordi, lozelli zavargások)
    - 2005. július 7-ei sokk (London, terrortámadás)
  - **Olaszország:**
    - Eu. legborzasztóbb külvárosai itt vannak (Romano Prodi)
    - Etnikai összetétel más, mint Fr.o. (románok – 3,7 mó fő nagyobb része)
    - Inkább É↔D

5. Félelmek Európában II.

- **Hollandia:**
  - **Van Gogh gyilkosság után feszült helyzet**
- **Spanyolország:**
  - **Eu-ban %-osan itt van a legtöbb bevándorló**
- **Demográfusok: Európának a köv. 25 évben 20 millió, más földrésről jövő munkaerőre lesz szüksége**
- **Szélső jobboldal megerősödés**
- **„A közhatalom küzd a szegregáció ellen, mindenki más kívánja azt”**
- **Szélső jobboldal megerősödés**
- **„A közhatalom küzd a szegregáció**
- **ellen, mindenki más kívánja azt”**
- **Identitás vs. integráció?**

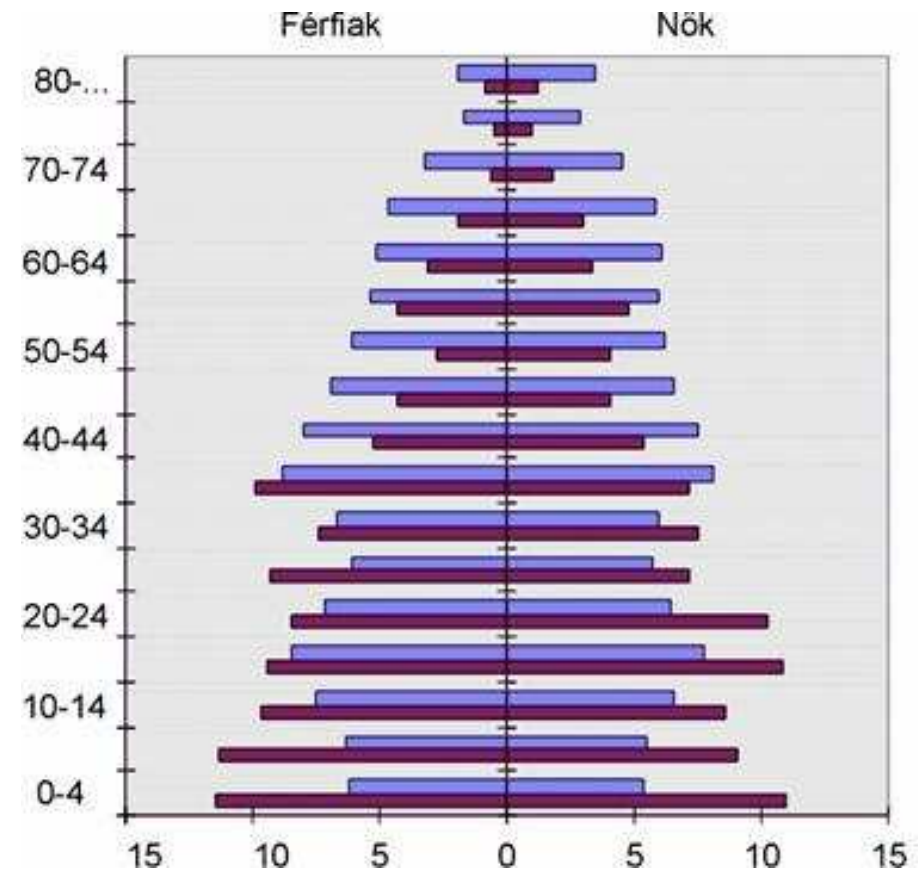
	1950	2000	2050
Európa	548	720	628
Amerika	338	847	1 200
Afrika	199	780	1 766

7. Hazánkban is aktuális kérdések!

- **Cigányság**

- Legnagyobb hivatalosan elismert kisebbség
- Etnikai kisebbség (nincs anyaországuk)
- 2001 – népszámlálás: 190 046 fő
- Akit a környezete annak tart > 500 000 fő
- Akár 1 millióan is lehetnek
- 3200 településből 2000-en élnek
- Budapesten kb. 90 000 fő

Cigány és nem cigány életvitelű lakosság korfája Magyarországon